

DEĞİŞEN BAYRAM ANLAYIŞIMIZ

Hayatımızdaki bazı anların diğerlerinden farklı bir konumu vardır. O günlere daha fazla değer veririz. Çünkü o günler, eş, dost, akrabaların kısacası birbirine değer veren ve sevenlerin mutlu olduğu, sevindiği anlardır. Bireylerin kendilerini güçlü hissettikleri büyük bir ailelerinin olduğunun farkına varıldığı zaman dilimleridir. İşte o kıymetli zaman dilimleri, bayramlardır.

Bayramların aslında gözden kaçan farklı bir durumu söz konusudur. “Bayram var bayramdan içeri” sözünün bir yansıması vardır. Mesela, Ramazan bayramı, oruç tutmanın ikramıdır. Bir Müslüman, ramazan ayı boyunca tuttuğu oruçların sonunda günahlarını bağışlatmayı başardığı, Allah’ın emrini yerine getirdiği, sabahtan akşama kadar yemeden ve içmeden uzak durduğu için bir mükâfat olarak bayram gelmektedir. Aslında ramazanın kelime anlamı, bayramın niçin yapıldığının bir göstergesi konumundadır. Ramazan, kelime anlamı olarak, bir taşın üzerinde bulunan toz-toprağın yağın yağmurla akıp gitmesidir. Bir Müslüman da, ramazan ayı boyunca tuttuğu oruçlarla günahlarından arınmış olacaktır. Kurban bayramı, elinde yeteri kadar mali gücü olanların, kendilerine o mali gücü verene karşı bir şükrün ifadesi olarak yaşanmaktadır. Bir nevi yaratanın verdiği rızkı, yine onun yolunda feda edebilmenin adıdır kurban. Kurban, kelime anlamı itibariyle, yaklaşmak demektir. Bir Müslüman, elindeki imkânları Rabbine sunarak, ona yaklaşmaktadır. Kurbanı kesen kişi de, bu yaklaşmanın bayramını yaşamaktadır.

Bayramlar, birlik ve beraberliğin yaşandığı anlar olması gerekirken, son yıllarda tatil anlayışıyla algılandığı görülmektedir. Bayram yaklaştığında bazılarının yut içi veya yurt dışı tatil düşündüğü hatta yaptığı bilinmektedir. Zaman zaman, yazılı ve görsel medyada bunun istatistikleri bile verilmektedir. Burada yaşanan, bayramı yaşama değil, onu tatil fırsatına çevirmedi. Dikkat edilirse, bayrama tatil anlayışıyla yaklaşanların, temelde bayramı bayram yapan değerlerle hiç alakalarının olmadığı görülecektir. “Külfetsiz nimet olmaz” diyen atalarımızın sözü gereğince, bayram yapmayı hak etmeyenlerin bayram yapması, sadece tatil anlayışıyla hareket etmedir ki bu, değer verilmeyen şeyleri yaşamadır, dolayısıyla anlamsızdır.

Bayramlar, evde oturup da geçirilen günler değildir. Yani bayram günleri, dinlenmeye vesile olabilecek fırsatlar sunmamalıdır. Çünkü bayram, yakınlarınızla birlikte geçirilecek anlarla değer kazanacaktır. Eğer bayram günlerinde akrabalarımızı ve dostlarımızı hatırlama fırsatı olarak görülüyorsa, işte o zaman bayram, bayram olarak değerlendirilmemiştir demektir. Bu durum, günümüzde yaşanan bayram görüntülerinden birisidir. Birçok ailenin bu noktada kapısı bile açılmamaktadır. Komşular, birbirleriyle bayramlaşmamaktadır. Televizyon ekranında tanımadıklarımızı saatlerce izlemeye, internet karşısında zamanımızın önemli bir kısmını geçirmeye vaktimiz varken, bir de bunu tanımadığımız insanlarla iletişim kurarak gerçekleştirirken, komşularımızı ihmal etmekteyiz. Evde kendi kendimize oturmaktan ziyade, bayramın ruhuna da uygun olarak komşu, akraba ve dostlarımızla kıymetli vakitler geçirmek daha doğru olacaktır.

Özellikle kurban bayramında, son dönemde gerçekleştirilen güzel eylemler de bulunmaktadır. İmkânlarımızın yerinde olması hasebiyle, kurbanını bağışlama ameliyesi fevkalade önem arz etmektedir. Kurbanımızı, yurt içi ve yurt dışındaki Müslüman kardeşlerimize ulaştırmak, onlarla paylaşmak son yıllarda ziyadesiyle artmıştır. Ancak bunun her sene yapılması durumunda bir sıkıntı ortaya çıkmaktadır. Biz, kardeşlerimizi düşünürken, kendi ailemizin özellikle çocuklarımızın kurbanı yaşamasını gözden kaçırmaktayız. Biz, bir tarafı yapalım derken, diğer tarafın yıkılmasına zemin hazırlıyorsak yapılan eylemi sorgulamamız gerekmektedir. Bazı faaliyetler vardır ki, eylem yönü vardır, onların öğretilmesi, nesillere tevarüs etmesi fiiliyat gerektirir. Bizzat onu görmeleri ve yaşamaları gerekir. Kurban da böyle bir eylemdir. Çocuklarımızın onu yaşaması gerekir. Tabi bunu yaşarken, onun niçin yapıldığı anlatılmalıdır. Başkasına yardım etmeyi anne-babasından görmeyen çocuk ne kadar infak edebilecektir. Elimdeki imkânları ben niye başkalarıyla paylaşayım diye düşünecektir. Kurbanı yaşayan çocuk, hem onun nasıl yapıldığını ve onu kesemeyenlerle paylaşılması gerektiğini öğrenecektir. Daha sonra, çocukluk ve gençlik yıllarında gördüklerini uygulayacaktır. Beyin ne ile doldurulursa ondan dökülen de aynı şekilde olacaktır. Dolayısıyla, kurbanı her sene bağışlama değil de, arada bir de keserek çocuklarımızın yaşamasına fırsat vermeliyiz.

Son yıllarda, bazıları, ben kurban kesmiyorum, parasını hayra veriyorum, demektedir. Bu durum, kurbanın anlamını kaybettirme çabalarından başkası değildir. Bu eylem, bir zamanlar “tavuktan da kurban olur” diyenlerin düşünceleriyle benzerlik arz etmektedir. Çünkü söz konusu hal içinde olanlar, dinin temel nas ve uygulamalarının neler olduğundan bile habersizdirler. Dinde bazı konular vardır ki, kurban buna dâhildir, uygulandığı hal üzere yerine getirilmesi gerekir. Onun yerine başka bir şeyi ikame etmek mümkün değildir. Kişi, başkasına yardım yapabilir, ancak bunu diğer ibadetlerin yerine koyamaz. Başkalarına yardım yapan, yaptığıının sevabını alır, ancak kurban ibadetini yerine getirmemenin sorumluluğunu ise dinen karşılamak zorundadır. Yardım yapıp, kurbanı yerine getirdim demek, bayramı hak etme değil, sadece kişinin kendisini kandırma olacaktır.

Bayramlar, Müslümanların ümmet olarak yekvücut olarak kendilerini bir bütün olarak hissettikleri anlardır. Birbirlerinin dert ve sıkıntılarını fark etme ve hal yoluna koyma zamanlarıdır. İmkânı olmayanların halleriyle hallenme, eğer üzerine bir görev düşüyorsa yerine getirmek için ellerine geçen fırsatlardır. Biz Müslümanlar olarak, bayramları bayram gibi yaşamak ve yaşatmak durumundayız. Son zamanlarda yapılan bayramın ruhunu ve anlayışını sulandırma faaliyetlerine bakmaksızın devam etmek zorundayız. Müslüman, inancının gereğini Yaratanın emirleri çerçevesinde yaşayan ve sonunda bayramı hak eden kişidir. Bayramları bayram gibi yaşamak ve yaşatmaya çalışmak dileğiyle...

